

**COMMISSIE VOOR DE BEHANDELING VAN KLACHTEN WEGENS SEKSUEEL
MISBRUIK IN EEN PASTORALE RELATIE
ONDER VOORZITTERSCHAP VAN PROF. DR. PETER ADRIAENSSENS**

Persconferentie

Verslag activiteiten Commissie voor de
behandeling van klachten wegens seksueel
misbruik in een pastorale relatie

19 april – 24 juni 2010
10 september 2010

Prof. Peter Adriaenssens, voorzitter

Deze map is samengesteld met stukken uit het finale rapport.
Dit is in totaliteit beschikbaar vanaf 10 september 2010, 10u, op de website
www.commissiemisbruik.be

Inhoud

Enkele representatieve verhalen, getuigenissen van slachtoffers

Cijfermateriaal

Adviezen

1. Getuigenissen van slachtoffers

Door de 'zaak Vangheluwe' en de hele nasleep ervan heb ik contact opgenomen met de 'Commissie Adriaenssens'. De woede was zo groot dat het mogelijk werd deze stap te zetten na vele jaren zwijgen. Tegelijk leek de drempel om aangifte te doen voldoende laag en leek de Commissie een gepaste weg om gehoor te krijgen, zowel in de kerk als in de samenleving.

Het betreft misbruik dat mij overkomen is toen ik ongeveer 14 jaar was en intern in het xxxx college te xxxx, in 1973 of 1974.

Ik ben seksueel aangerand door een priester op het college, dhr. A. Ik weet niet meer goed hoe maar ik was dronken gevoerd. Ik werd suf wakker in een bed en voelde dat ik overal betast werd. Ik kon niets doen, niets zeggen. Dat bleef ook zo toen ik later thuiskwam. Ik voelde me verstart en geïsoleerd. Ik kon er niet over praten.

Nadien werd A pastoor in xxxx, er was nog contact en ook daar is er misbruik geweest. Voor de verhuis werden mensen gevraagd om te helpen. Sommigen bleven slapen. Ik moest bij A slapen. Ik wist niet wat ik moest doen, voelde me machteloos.

Hoe kon dat allemaal? Ik heb er mij jaren ongelofelijk gewrongen en zelfs schuldig bij gevoeld. Die man wist dat, ik heb het hem later laten weten. Hij heeft zich proberen goed te praten: dat het niet slecht bedoeld was, dat hij vooral nieuwsgierig was, dat hij er niets kon aan doen,... Hij woont, voor zover ik weet, nu nog in xxxx.

In 1998 heb ik op eigen initiatief begeleiding gezocht om met die zaken uit het verleden te kunnen omgaan. Want ik blijf met heel veel vragen zitten. Hoe is dat mogelijk geweest?', 'Hoe naïef was ik?', 'Waarom heb ik me zolang zelf schuldig gevoeld?', 'Waarom heb ik zolang gezwegen?', 'Wie wist daar nog van?', 'Zijn er nog slachtoffers van diezelfde man?', 'Wie hield wie de hand boven het hoofd?', 'Hoe kan een dader zo gespleten blijven rondlopen en functioneren?'...

Hij was onderpastoor in xxxx, in de jaren '50 en later, en stichter en proost van de lokale jeugdbeweging (jongens en meisjes). Hij was componist en dirigent van ons jeugdbeweging-orkest (gitaar, banjo, harmonica, blokfluit) en jeugdbewegingkoor, waarmee we her en der optraden. We waren actief betrokken bij de liturgische vieringen over het hele jaar. Ik moet zo'n 13-14 jaar geweest zijn. We keken naar hem op, al was hij vaak slechtgehumeurd, want maaglijder.

Mijn ouders hebben geen enkele actie ondernomen, omdat zij nooit geweten hebben wat er gebeurd was. Pastoors en onderpastoors waren gewoon "untouchable".

Ik weet niet of er andere slachtoffers geweest zijn.

Dank voor de suggestie om met een vertrouwenspersoon te spreken, maar ik denk dat ik hier liever niet op inga.

Na mijn telefoontje is de herinnering levendig teruggekomen. Ik heb zeker twee dagen lang rondgelopen met hetzelfde akelige gevoel van destijds. Liever wil ik dit niet opnieuw meemaken, maar de pijnlijke herinnering laten rusten.

Ik wil hier wel aan toevoegen dat ik mijn perceptie van de Kerk nu wel heb bijgesteld.

Ik ben vele jaren actief geweest o.a. in de catechese en in het kerkkoor. Ook mijn man is altijd gelovig geweest, en had mooie, nostalgische herinneringen aan zijn tijd als misdienaar.

We zijn geschokt, en voelen ons bedrogen.

We hebben voor onszelf moeten erkennen dat we ons vertrouwen in het instituut Kerk verloren zijn.

Deze terugkoppeling is mogelijk belangrijk voor uw opdrachtgevers.

Hierbij wens ik ongewenste intimiteiten te melden vanwege een pater.

De feiten zijn jammer genoeg verjaard. Ik heb hier nooit eerder publiek over gesproken omdat men mij destijds niet geloofde. Het betrof een pater van congregatie A die buiten alle verdenking stond.

Ik ben zelf kunnen weglomen en heb dus erger kunnen voorkomen, maar ik wil dit toch melden. Mogelijk kan mijn getuigenis andere slachtoffers helpen.

Het gebeurde speelde zich af tijdens een bezinningsweekend aan zee met de vierde of vijfdejaars humaniora van het Lyceum xxxx te xxxx. De begeleidende pater A van congregatie A en missionaris in xxxx, nam mij mee naar zijn kamer, zogezegd om mij te 'troosten' omdat ik helemaal overstuur was na een ruzie met een vriendin. Ik moest op zijn bed gaan liggen en hij begon mij uitgebreid te betasten, strelen en uitkleden, en ging hierin steeds verder.

Ik had gelukkig, ondanks mijn reeds verwarde en kwetsbare emotionele toestand op dat moment, waar hij gretig misbruik van maakte, nog genoeg tegenwoordigheid van geest om op een bepaald moment te beseffen dat dit écht niet klopte. Hoewel hij mij beval te blijven liggen en 'mij te laten gaan en te genieten' ben ik kunnen ontsnappen uit zijn kamer.

Ik heb reden om aan te nemen dat dit geen alleenstaand geval was van A, en dat er meerdere slachtoffers waren/zijn. Bovendien heb ik begrepen uit een korte zoektocht op internet dat deze man nog steeds in functie is.

De schandalen die het ware karakter van een steeds groter wordend aantal rooms katholieke priesters aan het licht brengt laten mij niet onberoerd. Het woord **internaat** roept nog steeds intense huiver bij me op. Ook al is mijn collegetijd inmiddels lang geleden, de traumatische herinneringen zijn nog steeds een engel in mijn geest.

Ik ben 10 jaar opgesloten geweest in internaten en ik heb er 10 jaar over gedaan om mijn eigen ik weer terug te vinden, ernstig beschadigd. Ik ben nu bijna 67 en 30 jaar geleden heb ik in Venetië op een nogal tragikomische wijze afgerekend met mijn roomse verleden. Maar wat nu tevoorschijn komt uit de gore roomse onderaardse krochten dwingt mij er toe mijn verhaal te vertellen. Beschouw het als een poging om alsnog het verleden van me af te schrijven, een ultieme vorm van AFREKENEN.

Ik was 9 jaar toen mijn moeder me naar het College van congregatie A in xxxx bracht. Een klassiek voorbeeld van een rooms "kroostrijk gezin": na 3 kinderen ondanks dringend doktersadvies toch weer onbedoeld/ongewenst zwanger. Ik ben nr. 4 ! Er volgden er nog 3... Het "kroostrijk gezin" was door mijn ouders niet meer te hanteren en het internaat was een voor de hand liggende oplossing. Het jaar in xxxx (1952-1953) was het begin van absolute eenzaamheid. xxxx was 1000km van xxxx ! ! Dialecten die ik niet verstond en zelfs een andere taal die ik niet sprak maakten de vervreemding compleet. Mijn 2 oudere broers waren op het xxxx college in xxxx en ik werd daar ook, na 1 jaar xxxx, naartoe gestuurd. Ik herinner me nog haarscherp mijn gevoelens toen de deur achter me dichtviel: ik ben onschuldig in een gevangenis beland. Ik heb me van meet af aan tegen deze vorm van vrijheidsberoving verzet en dat kwam me duur te staan. De surveillant A voelde dat haarscherp aan en deed er alles aan om dat verzet te breken. In de loop van 2 trimesters heb ik alle strafmaatregelen die de leden van congregatie A in petto hadden moeten ondergaan. De ene straf was nog niet klaar of er volgde een zwaardere. Gevolg was dat ik in korte tijd achterop raakte met de studie en de straffen zich opstapelden. De meest futiele "onregelmatigheden" werden in de kiem gesmoord. Ik geef een paar voorbeelden. * Streng verbod tijdens speeltijden met wie dan ook contact te hebben, laat staan mee te spelen. Een volle week totaal isolement. * Om de haverklap weekeinden niet naar huis mogen. Honderden bladzijden " ik mag niet enz..." vol schrijven. Ik had 3 bics aan elkaar bevestigd om er sneller mee klaar te zijn. Weer 100 bladzijden erbij. * Onbenullige teksten uit het hoofd leren, even haperen was genoeg voor een paar pagina's extra. De dagen hingen van straffen aan elkaar en mijn verzet tegen deze stompzinnige surveillant werd steeds feller. Ik stopte met straf schrijven en uit het hoofd leren, ik trok me niets meer aan van het isoleren. In de studiezaal zat ik alleen in een bank vooraan en ik deed niets anders meer dan A ononderbroken recht in de ogen te kijken.... Hij werd daar uiteraard hevig geïrriteerd door en besloot me fysiek klein te krijgen. In plaats van 's avonds naar mijn kamertje te gaan moest ik met hem mee naar de zijne. Ik moest met blote knieën op een harde kokos deurmatt voor hem knielen en mijn spijt betuigen over mijn ongehoorzaamheid, mijn luiheid en vooral mijn brutaliteit. Zwijgend bleef ik onverzettelijk zijn harde ogen fixeren. Ik kreeg toen 2 zware woordenboeken in mijn handen geduwd en hij beval me met gestrekte armen die boeken boven mijn hoofd te tillen. Verbeten hield ik dat een tijd vol maar 1 minuut leek wel 1 uur. Ik hield het niet meer vol en langzaam zakten mijn armen. Een klap met een tekenlat deed mijn armen omhoog schieten en toen zag ik in een flits iets in zijn gezicht wat ik nog niet kende : LUST ! Surveillant A genoot van de pijn die hij mij aandeed. Het was een cruciaal moment. Een man van minstens 30 tegen een jongen van 10. Mijn weerstand wondt hem op en hij gooide het over een andere boeg: paaien. Toen ik daar niet op reageerde stuurde hij me naar mijn kamer met de duidelijke boodschap dat hij me wel klein zou krijgen. *Niet lang daarna wou mijn buurjongen in de refter mij aan het schrikken maken. Hij deed me met stoel en al achterover vallen. Ik krabbelde overeind met een gebroken rugleuning in mijn hand. Surveillant A schoot op me af, vroeg niet wat er gebeurd was, mijn buurjongen deed heel goed alsof hij van niets wist en ik werd de eetzaal uitgestuurd en moest me melden bij de prefect. Zonder 1 woord nam hij een velletje papier, krabbelde er wat op en stuurde me terug naar A. Ik had 3 dagen "sekwester" gekregen, 3 dagen eenzame opsluiting op water en droog brood in een onverwarmd kamertje in hartje winter met als straf: domweg mijn geschiedenisboek overschrijven. Pissen in de wastafel, kak ophouden tot 's avonds. Na 3 dagen werd ik vrij gelaten, de stapel strafwerk werd

achteloos in de prullenbak gegooid. * De Finale. Ondanks alle strafmaatregelen gaf ik mijn verzet niet op.

In de studiezaal zat ik alleen in een bank. Wegens achterom kijken moest ik op mijn knieën onder het jozefbeeld de studietijd uitzitten. Ik gooide een propje papier in de prullenbak die vlak naast me stond. Een keiharde klap met de vlakke hand op mijn wang deed me over de vloer tuimelen. Surveillant A heeft me vals van achter zodanig toetgetakeld dat zijn vingers nog dagen daarna in mijn wang te zien waren.

Ik ben in paniek naar de studiezaal waar mijn oudere broers zaten gerend. Zij hebben mijn ouders op de hoogte gebracht en een dag later was ik thuis. Met vakantie. Ik was een probleem. Mijn moeder wist wat er met mij aan de hand was: ik was ongehoorzaam en ik wilde me niet "voegen". Zo eenvoudig was dat. Het kwam bij mijn ouders niet op dat ik niet paste in een internaat. Ik kon niet duidelijk maken dat het permanent opgesloten zitten me onhandelbaar maakten.

In het xxxx college in xxxx was er nog een bed vrij. Met de nodige dreigementen en goede voornemens ging ik het nieuwe schooljaar in. Ik was toen 11 en ik beleefde met verwarrende gevoelens mijn eerste klaarkomen en meteen ook mijn eerste doodzonde. Seks was de Satan en alleen in de biechtstoel kon je tegen betaling van een paar gebeden je handen wassen, tot de volgende keer. Terwijl ik zelf op ontdekking was in de wonderde wereld van de erotiek, voor het eerst smoorverliefd op een meisje en ook oog had voor leeftijdgenoten, besepte ik niet dat ik een aantrekkelijk jongetje was voor ouderen. Dat merkte ik pas toen de gymnastiekleraar heel openlijk mij begluurde in de kleedhokjes. Ik vond het ook wel spannend. Hij heeft me nooit aangeraakt. Een leider in de jeugdbeweging ging heel wat verder. In uitgelokte schijngevechten werd ik handtastelijk in een houdgreep genomen en werd ik doelgericht tot masturbatie gedwongen. Het werd echt problematisch toen de zeer eerwaarde heer directeur me bij hem op zijn kamer liet komen en mij duidelijk opgewonden streelde. De korte broek maakte dat ook gemakkelijk.

Ik heb mijn Plechtige Communie ook nog in korte broek gedaan, maar wel bont en blauw geslagen door de surveillant die het blijkbaar ook erg opwindend vond om mij fysiek aan te pakken. Langzamerhand hoorde je van andere jongens verhalen over welke priesters het niet konden laten om je bij je piemel te vatten.

Mijn uitgesproken gemis aan gehoorzaamheid speelde me parten en ik kwam in het xxxx college in xxxx terecht. Ik was inmiddels 13 geworden en het doodzonde trauma meer dan zat. Het steeds weer moeten biechten bij paters waarvan je zeker wist dat ze zich gingen aftrekken na je bekentenis, daar kreeg ik meer dan genoeg van. Een dissidente pater heeft me toen een kijk gegund op het doen en laten van zijn confraters. Spiernaakt en stomdronken heeft hij me de ware werkelijkheid van de schijnheilige katholieke kerk laten zien. Het was schokkend om te zien hoe hij klaar kwam op zijn "brevier". Hij was een van de eersten die de RKK heeft verlaten.

Tot slot nog dit: de 10 jaar internaat hebben mij in mijn ontwikkeling van kind tot jong volwassene opgescheept met heel wat onnodige frustraties. Het is een feit dat een totaal gebrek aan pedagogisch inzicht van volwassen paters en priesters daarvoor verantwoordelijk is. Zij waren zelf een en al frustratie!

Nu blijkt overduidelijk dat de Rooms Katholieke Kerk als instituut de pretentie heeft het Enige Ware Geloof in pacht te hebben en in werkelijkheid een Autoritair bestuurde wereldlijke Macht is.

Het was een perfect vierkante kamer...

Het was een perfect vierkante kamer met een hoge zoldering. Misschien leek die zo hoog omdat ik pas dertien was en niet groot, maar ik herinner me dat het leek alsof ik minstens drie keer tussen de vloer en het plafond paste. Alles was donker bruin, zoals alleen oude doodgeboende meubelen bruin konden zijn en bijna alles was in hout. De muren, de vloer, de deur, het bureau, de fauteuil met vaal geworden paars-rode fluwelen bekleding, de twee stoelen met armleuningen, alles was hout. Uit de lambriserings staken muurlampjes met kapjes die een zwak schijnsel wierpen op de vloer en alles wat er opeengestapeld lag. Ik herinner me veel boeken, massa's boeken in open, houten, ingemaakte kasten. Die besloegen een hele muur waarin de toegangsdeur tot de kamer zat verwerkt. Er hing een houten kruisbeeld net in het midden boven de deur genageld. De schilderijen waren donker en somber, met beelden van de lijdende Christus op de Calvarieberg, tijdens het laatste avondmaal en vissend op een meer. En ik herinner me de geur, vooral de geur. Ik herken die soms bij het binnengaan van een kerk, of in een oud klooster. Die geur was zurig, versterkt door die van oude as van goedkope sigaren en uitgedoofde pijpen. En door stof en ongewassen kleren. Ik spoel nog altijd de binnenkant van mijn neus met zeep op het einde van de dag als ik een kathedraal of zelfs een oude school binnenga. Maar ik raak de geur nooit kwijt.

Er viel weinig licht binnen door de twee kleine klaramen en die stonden ook nooit open. Dat licht was dof, gefilterd door het rondwarrelende stof. Het vloeiende de kamer binnen in twee brede, platte, dampende stralen, die zich bijna onmerkbaar millimeter na millimeter over de vloer verplaatsten naarmate de tijd vergeleed en die het bureau bereikten en dan plots uitdoofden.

In de grootste zetel, achter het enorme rechthoekige bureau, zat hij ineengedoken in zijn blinkend versleten zwart kostuum. Ik zie hem zitten, in de groene schijn van de porselein bekapte koperen bibliotheeklamp. Hij was klein en gestuikt, gedrongen en schriel, had schichtige ogen achter zijn vettige en bevingerde dikke glazen in een dun, zwart montuur. Ik stelde me voor dat hij de zoon was van een moeder voor wie een seminarist haar grootste droom was, omdat het zowat het dichtste was dat ze zelf bij God kon komen. En A had een zware roodroze open bovenlip. Die had jaren voor ik hem kende voor zijn bijnaam gezorgd bij duizenden leerlingen die ooit school hadden gelopen aan het college waar hij les gaf. Hij was niet alleen mijn leraar godsdienst en Latijn, hij was ook aalmoezenier. Hij waakte over mijn gezonde geest tijdens de dagelijkse lesuren en over mijn gezond lichaam tijdens mijn vrije zaterdagen of zondagen bij de jeugdbeweging. Twee jaar lang.

Als A tussen de lesuren door over de volgepropte speelplaats liep, bewoog hij zich als een schim. Hij laveerde agiel tussen de voetballende jongens. Iedereen die hem kende spurte snel achter de bal en als die niet in bereik was achter een ingebeelde bal, naar de andere kant van het rechthoekige plein om hem te ontwijken. Anders was hij de prooi. Hij had een miezerige blik, een afschuwelijke grijns, priemende ogen, zoekend naar die uitverkorene die hij lispelend standhield met de woorden 'na het laatste lesuur op mijn kamer'. A heeft me leren spurten. Maar niet meteen. Ik was kleiner en minder snel en dikwijls te laat om te ontsnappen.

Als ik foto's terugzie van hoe ik toen was zie ik die frisse communicant, met die zuiverheid die iedereen verliest als de puistjes komen, of de baard in de keel, het eerste schaamhaar, dons op de bovenlip. Ik was mager, goed gekleed, kortgeknipt en hygiënisch in orde. En zingen in het jongenskoor van het college was een plus. Ook misdienaar zijn op zondag, als ik met mijn loodzware fiets op mistige herfstdagen om zeven uur 's morgens de achttien kilometer naar de stad aflegde. Dan zat ik in een onfris wit kleed op mijn blote knieën in een kleine zijkapel van de barokke kerk, zonder publiek de Heer te dienen. De Heer was A. Alomtegenwoordig, allesziend, meester over zijn wereld en uiteindelijk ook over die van mij. De deur die de collegegang van zijn mufte kamer scheidde droeg de sporen van mijn voorhoofd. Ik heb vaak minutenlang aarzelend gewacht, met mijn hoofd tegen die deur, voor ik met mijn kleine vuist de zachte kloep zou geven waarvan het gevolg voorspelbaar was. Maar ik was geroepen en geroepen was geroepen. En daar had A het voortdurend over.

De school was leeg, op enkele tientallen internen na die de studiezaal vulden tot het tijd voor het avondeten was. 'Kom!'

Ik haatte dat 'Kom!'

Ik opende de kamerdeur en ging binnen. Hij zat in de grote zetel achter zijn bureau, slijmde met me om naast hem te komen staan en zodra ik dicht genoeg genaderd was nam hij mijn hand in de zijne en trok me dichterbij. Hij verschoof zijn stoel eerst naar achter zodat ik voor hem stond en dan weer naar voor zodat ik weerloos tussen hem en de rand van zijn bureau werd geklemd. Zijn grijze adem stonk naar koffie en brood, kaas en sigarenrook. De etensresten zaten nog gelig tussen zijn verkleurde tanden. Zijn gezicht was ruw, de grijze stoppels van een dag oude baard maakten van hem een echte vieze oude man. Zoals hij daar zat was ik amper groter dan hem. Ik kon A niet zien maar voelde hem des te meer. Met mijn rug naar hem gekeerd was alles wat meer draaglijk, zolang ik niet in zijn ogen moest kijken was alles beter. Tot die keer dat ik neerkeek op zijn werkblad en mijn eigen regelmatig handschrift zag. Blauwe woorden op gestippelde lijnen. A schoof zijn zetel nog dichterbij. Voor mij lag het examenblad van die morgen, verbeterd met rode strepen in de tekst en vinkjes in de marge en met het puntenvakje in de linker bovenhoek naast het schoolembleem nog leeg. Ik voelde zijn ruwe dikke kleine handen langs mijn blote benen glijden. Hij gaf lichte kneepjes en strelingen terwijl hij vroeg hoeveel punten ik mezelf graag zou geven op het examenblad dat voor me lag. Hij mompelde de vraag met een slepende stem die hij op 'hein?' liet eindigen. Ik mocht het zelf zeggen.

Er scheen al lang geen licht meer door de ramen. De school was al meer dan een half uur uit en ik stelde me voor dat al mijn vrienden nu waarschijnlijk al veilig thuis zaten aan een gedekte tafel. Maar A was gewoon geworden dat ik hem zei dat ik dringend weg moest, dat mijn bus al lang vertrokken was en ik nu een latere moest nemen om nog op tijd te zijn voor het avondeten. Hij had altijd zijn zelfde antwoord klaar. Ik zou wel een uitleg geven die geruststellend was. Dat mijn volgende bus pas over een uur zou vertrekken en dat ik die zeker zou halen. Ik moest maar heel even blijven, het zou zo voorbij zijn. Hij nam zijn rode balpen en hij leunde met zijn ronde hoofd over mijn linkerschouder om te kijken naar het blad voor ons terwijl hij mij op zijn schoot trok. Met de balpen in zijn rechterhand reikte hij naar het tweedelige lege vakje links bovenaan het blad. Het bovenste was voor de behaalde punten, het onderste voor het maximum dat op dit examen gehaald kon worden. Hij vulde onderaan

het cijfer tien in en tekende vervolgens in het bovenste vakje een kleine nul. Mijn gezicht raakte zijn ruwe ongeschoren kaak toen ik verschrikt zijn ogen zocht omdat ik de nul niet begreep. A lachte luid. 'Ik heb je goed laten schrikken!' schokschouderde hij.

Ik voelde zijn linkerhand op mijn onderbuik terwijl hij mij nog dichter tegen zich aan drukte. Hij kneep zacht in de voorkant van mijn dikke korte broek. Ik kon elke beweging volgen. Zijn pink zocht onder de rand van mijn onderbroek naar de zachte onbehaarde huid van mijn scrotum. Hij begon te neuriën terwijl hij zich met afgemeten bewegingen tegen mijn lichaam aandrukte. Dan zag ik zijn balpen naar de linkerkant van de kleine nul gaan. A vroeg gemaakt plagend of het streepje naar boven moest of aan de rechterkant van de nul naar beneden.

Een zes dan wel een negen maakte voor mijn moeder ontzettend veel uit. En niet in het minst voor godsdienst en Latijn.

A in dit verhaal had in realiteit de bijnaam "B" bij de meer dan 1000 leerlingen in het college. Hij had geen gespleten bovenlip, maar een ander kenmerk dat hem zijn bijnaam gaf. Meerdere leerlingen hebben hun eigen verhalen over deze congregatie.

Je vous écris cette lettre après longue réflexion.

Depuis l'annonce de la démission de l'évêque de Bruges, je vis de nouveau dans l'angoisse et la peur. Et pourtant je suis loin. J'ai choisi de vivre loin de mon pays, espérant que le passé ne m'y rejoindrait pas. Si j'ai acquis au fur et à mesure des années la force de regarder devant, il n'y a pas une journée où je ne pense pas aux 15 années où j'ai souffert.

Je n'étais pas une enfant, j'avais 17 ans quand la relation abusive a commencé. Je me débats depuis trois semaines avec la question : ai-je le droit de me plaindre ? Le sentiment de culpabilité m'étouffe. Il y a des jours où je remercie Dieu d'avoir l'occasion de parler. Quatre ans de psychothérapie m'ont appris que les mots tuent. J'ai fait d'énormes dépressions dont une est allée jusqu'à la tentative de suicide. A d'autres moments je pense qu'il y a de la sagesse à ne pas réveiller les eaux dormantes. Mais en final, je choisis de dire.

J'étais une adolescente taiseuse, renfermée, qui ne regardait pas les garçons. Quand je lui ai parlé de mon désir de vie religieuse il est devenu mon confident. J'ai fait confiance et je n'ai rien vu venir. Pourtant je n'étais pas la seule, je pourrais les nommer. Il m'a dit que je devais apprendre la tendresse humaine, qu'il était préférable de l'apprendre en douceur avec lui. Parfois je me laissais faire, parfois pas. Alors il se fâchait, il buvait ou il me disait qu'il pouvait aller à xxxx dans les quartiers, qu'il pouvait me montrer des tickets de parking pour me prouver qu'il avait déjà été. Quand je ne passais pas chez lui le soir, il téléphonait à mes parents, leur donnait une raison pour que j'y aille, il était un grand ami de la famille. Des caresses, il est passé à l'acte sexuel un 30 juin. Ce soir-là je suis rentrée à la maison, tout le monde dormait sauf ma sœur. Je me suis couchée habillée. Elle m'a demandé ce qu'il m'était arrivé. Rien. Le lendemain, nous partions au camp de patro. Quand je suis montée dans le train et que je me suis assise sur la banquette, je l'ai aperçu par la fenêtre. C'est à cet instant que j'ai réalisé ce qui c'était passé la veille. Durant les 10 jours il n'a pas arrêté de me photographier, c'était l'horreur. Je me renfermais, les autres me critiquaient, j'étais le rabat-joie.

En juillet 1983, je suis allée à xxxx avec le pèlerinage diocésain, je faisais partie d'un groupe de jeune, nous logions dans un hôtel. Je me suis ouverte à xxxx qui m'a conseillé de parler à l'évêque, Mgr xxxx. Le lendemain, je suis allée le trouver sur l'esplanade. Je lui ai demandé à lui parler dans le sacrement de réconciliation, je lui ai dit : « j'ai un problème avec un de vos prêtres. » Il a répondu : « cessez de le regarder, il vous laissera tranquille. » Je n'ai pas eu l'occasion de lui expliquer mon problème, il m'a fait signe de m'éloigner, je n'ai pas reçu le sacrement de réconciliation ce jour-là. J'en pleure encore aujourd'hui.

Nous sommes rentrés à l'hôtel et il avait appelé. Il a appelé trois fois avant que je ne prenne le téléphone avec xxxx à côté de moi. Comment a-t-il trouvé le numéro, je n'en sais rien. Sans doute les parents. À xxxx, j'ai rencontré xxxx, il est devenu jaloux. Cela n'a rien arrangé. J'ai fait une marche avec les xxxx congrégation. À cet été-là, il a téléphoné pour avoir de mes nouvelles. J'étudiais à xxxx. xxxx et moi nous nous promenions dans les rues. Il nous suivait, nous rattrapait par les sens interdits. Un jour il était dans ma chambre avant que je ne rentre des cours. Je ne sais toujours pas comment il

a trouve la clé mais il en avait une. Le sentiment d'insécurité n'a fait que s'aggravait. Après qu'il soit parti le soir, je dormais par terre, dans mon sac de couchage, c'était mon refuge. Si mon mari doit partir en voyage, je prends encore mon sac de couchage, un autre, celui que j'ai acheté ici aux USA.

Les années ont passe, il a pris de la distance, je l'ai revu. En 1994 j'ai commence une psychothérapie intensive, j'ai revécu des moments d'angoisse terrible. Je l'ai appelle, j'avais soudainement peur des années de silence, il fallait que je le calme, que je lui donne ce qu'il veut. Je vivais tout le temps dans ce mode : donner aux gens ce qu'ils veulent. Pas de personnalité, pas de désir. Au cours de ma psychothérapie, j'ai fait une TS. J'ai été hospitalisée et au cours de mon hospitalisation j'ai fait une septicémie généralisée, j'ai failli en mourir. J'étais a ce moment la en vie religieuse. Je suis partie à la fin de ma psychothérapie quand j'ai eu enfin compris que je pouvais tenir debout sans avoir besoin d'être protégée. Je vis maintenant à l'étranger. Je vis heureuse mais la blessure reste. L'impression que l'on abuse de moi demeure un obstacle a des relations harmonieuses.

Je tenais à parler pour soutenir les efforts de clarté et de vérité dans l'Eglise. Les faits sont prescrits, il a choisi de vivre dans une abbaye. Je ne demande rien. Je veux simplement que vous sachiez. Son nom est A, prêtre du diocèse de xxxx. Je ne pense pas qu'il ait jamais abuse d'enfant mais je ne suis qu'une parmi les relations féminines qu'il a eues.

Je suis devenue une adulte mais au départ il s'est attaque à une adolescente naïve. Je trouve encore aujourd'hui que je suis une idiote de n'avoir rien vu venir.

J'ai été victime en 1983, à l'âge de 17 ans, d'attouchements sexuels, et ce à 2 reprises, contre ma volonté, bien entendu.

L'auteur des faits était un prêtre de xxxx, aujourd'hui marié et qui a des enfants.

Je sais qu'il y a prescription, mais j'ai beaucoup souffert moralement des conséquences de ces actes, et l'idée de les dénoncer me taraude de plus en plus.

L'actualité de ces derniers jours me pousse à le faire, mais je ne sais pas quelle suite pourra être donnée à tout ceci.

J'attends au minimum une réponse de votre part, et éventuellement de faire savoir à l'auteur des faits que je ne compte pas me taire toute ma vie...

2. Slachtoffers, plegers & cijfers

De Commissie moest gelijktijdig honderden aanmeldingen ontvangen, ordenen en beantwoorden. In de eerste vier weken gebeurde dat met veel amateurisme, aangezien er geen structuur bestond waar de Commissie op kon terugvallen. Extra medewerkers moesten gezocht en geselecteerd worden. Er werd een secretaresse aangeworven met vele jaren ervaring, ook in het omgaan met gevoelige informatie. Een onderzoeksmodule werd op punt gezet waar aanmeldingen konden ingeladen worden, en geordend op 12 indicatoren. Dat moest toelaten op te volgen welk dossier in welke fase was, welke gegroepeerd moesten worden omwille van gemeenschappelijke daders of plaatsen van feiten, welke plegers in leven waren en welke niet, ordenen per leeftijd van slachtoffers op het moment van de feiten en op de huidige leeftijd en ook of de pleger nog actief was of niet, om snel te kunnen opsporen wie eerst gezien moest worden. Eind mei was de ontwikkeling klaar en kon de informatie ingevoerd worden, wat veel werk was. Vier weken later, bij de inbeslagname, waren alle namen en leeftijden van slachtoffers ingevoerd, de namen van plegers en hun locatie. Maar van de andere parameters was de invoering klaar voor een 200-tal, daar was er nog werk te doen. Dit werk moest immers gecombineerd worden met de gesprekken met slachtoffers en plegers die in die fase volop liepen. Dit alles betekent dat we zo goed als geen volledige cijfers kunnen bieden. Dat moet goed in beeld gehouden worden bij interpretatie van wat volgt. De cijfers die we konden samenbrengen, geven we hier vooral weer om een indruk te geven van wat zich aanbood. We willen hiermee respect betonen aan de slachtoffers die inspanningen deden om de Kerk gevoelige informatie te bezorgen opdat men de realiteit op zijn minst zou kennen. Vele slachtoffers hadden namelijk geen andere vraag bij hun informatie dan de uitdrukkelijk vermelding vooral te willen meewerken aan het zichtbaar maken van de waarheid.

Aanmelding via telefoon/brief/mail

De Commissie kon bereikt worden via het contactpunt. Daar werd intensief gebruik van gemaakt. 163 slachtoffers of hun vertegenwoordigers (bv. Partner of familielid van overleden slachtoffer) gaven hun informatie telefonisch. Het gaat meestal om de oudere populatie, die geen e-mail gebruikte.

29 slachtoffers zonden een brief met hun getuigenis.

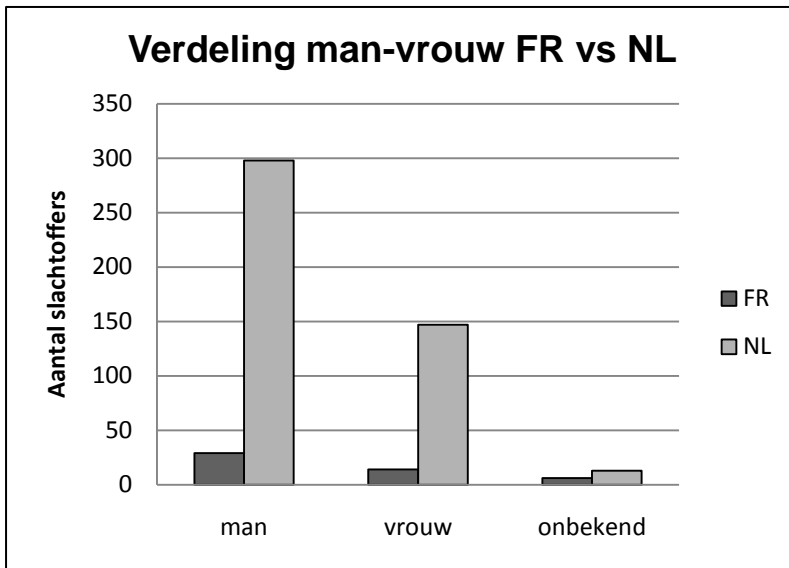
232 slachtoffers hebben hun getuigenis via e-mail aan de Commissie bezorgd.

Totaal aantal slachtoffers/plegers

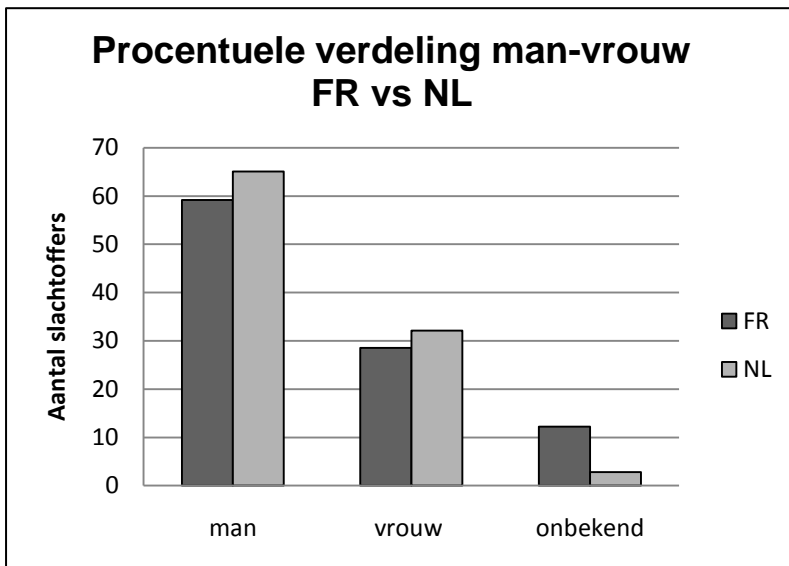
We ontvingen in het totaal aanmeldingen van 327 mannelijke en 161 vrouwelijke slachtoffers. Er waren 19 aanmeldingen met een dergelijk minimum aan gegevens dat we ook deze factor niet weten.

Daar waar de binnenkomende gegevens lange tijd nagenoeg uitsluitend over mannen leken te gaan, nam het aantal aanmeldingen van vrouwen die slachtoffers waren van priesters toe in de laatste weken dat de Commissie actief was. Daardoor komen we op een verdeling van twee derde mannen/ een derde vrouwen. Hoewel de aantallen tussen de Nederlandstalige en Franstalige slachtoffers ontzettend verschillen, zijn de verhoudingen procentueel vergelijkbaar.

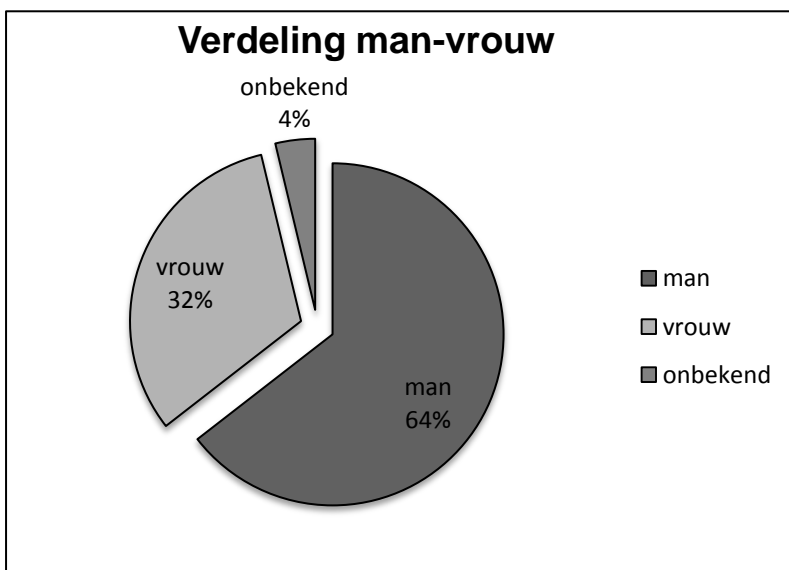
We kregen aanmeldingen van 298 Nederlandstalige mannen (65% van de Nederlandstalige slachtoffergroep), 29 Franstalige mannen (59%) en 147 Nederlandstalige vrouwen (32%) en 14 Franstalige vrouwen (28,5%). Bij de Franstalige geeft 12% van de aanmeldingen niet aan of zij man of vrouw zijn, tegenover 3% bij de Nederlandstalige.

	man	vrouw	onbekend
FR	29	14	6
NL	298	147	13
totaal	327	161	19

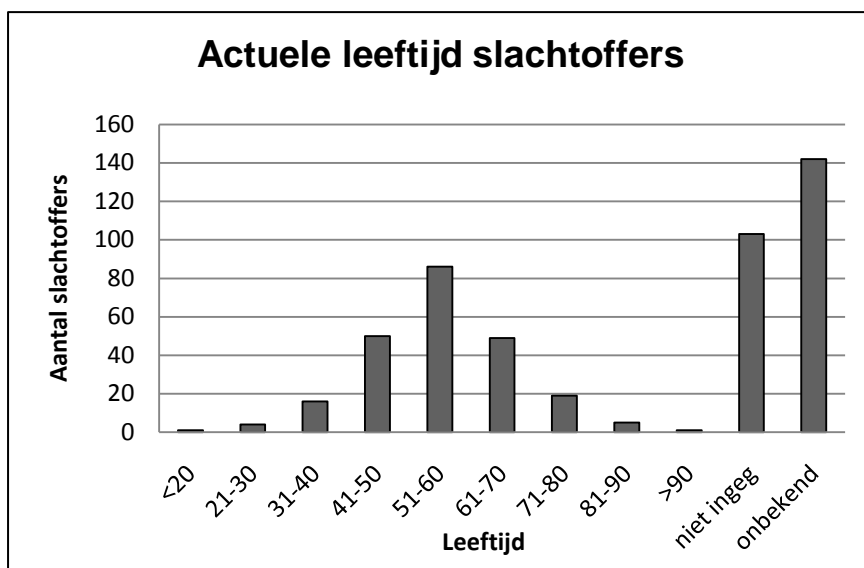

percentage	man	vrouw	onbekend
FR	59	28	12
NL	65	32	2

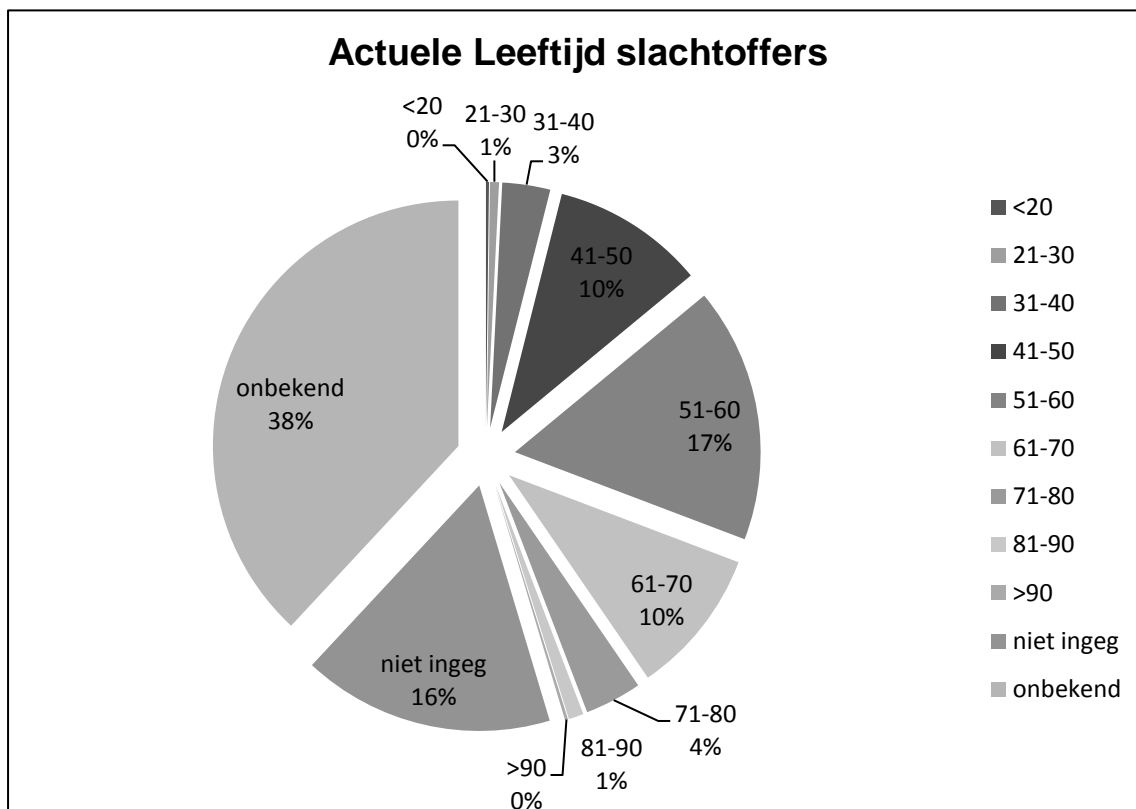

Hoe oud zijn slachtoffers op dit moment?

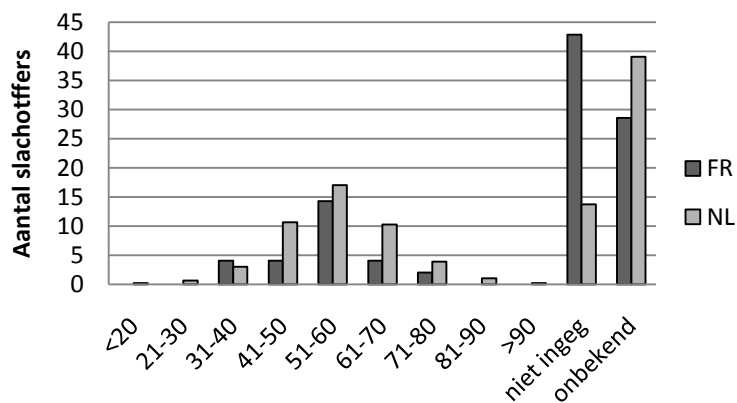
De communicatie dat de Commissie zich zou richten op die dossiers die strafrechtelijk verjaard zijn, weerspiegelt zich in de aanmeldingen. Van 230 slachtoffers waar de informatie ons correct bekend was, blijkt ruim 70% van de slachtoffers vandaag tussen 40 en 70 jaar oud zijn. In deze groep van 230 op 476 slachtoffers is vandaag 38% tussen 51 en 60 jaar; 17% tussen 41 en 50 jaar; 16% tussen 61 en 70 jaar. 10% (16 slachtoffers) is nu tussen 31 en 40 jaar oud. Vier slachtoffers zijn tussen 20 en 30 jaar. Drie van hen zijn overleden na zelfmoord, en werden in dit schema opgenomen op de leeftijd die ze toen hadden. Eén van die vier is 28, en één slachtoffer is jonger dan 20. Deze beide dossiers werden aan Justitie gemeld zoals de afspraken aangaven. Vijf slachtoffers waren tussen 80 en 90 jaar, één slachtoffer is op dit moment ouder dan 90.

leeftijd	aantal
<20	1
21-30	4
31-40	16
41-50	50
51-60	86
61-70	49
71-80	19
81-90	5
>90	1
niet ingeg	103
onbekend	142
totaal	476

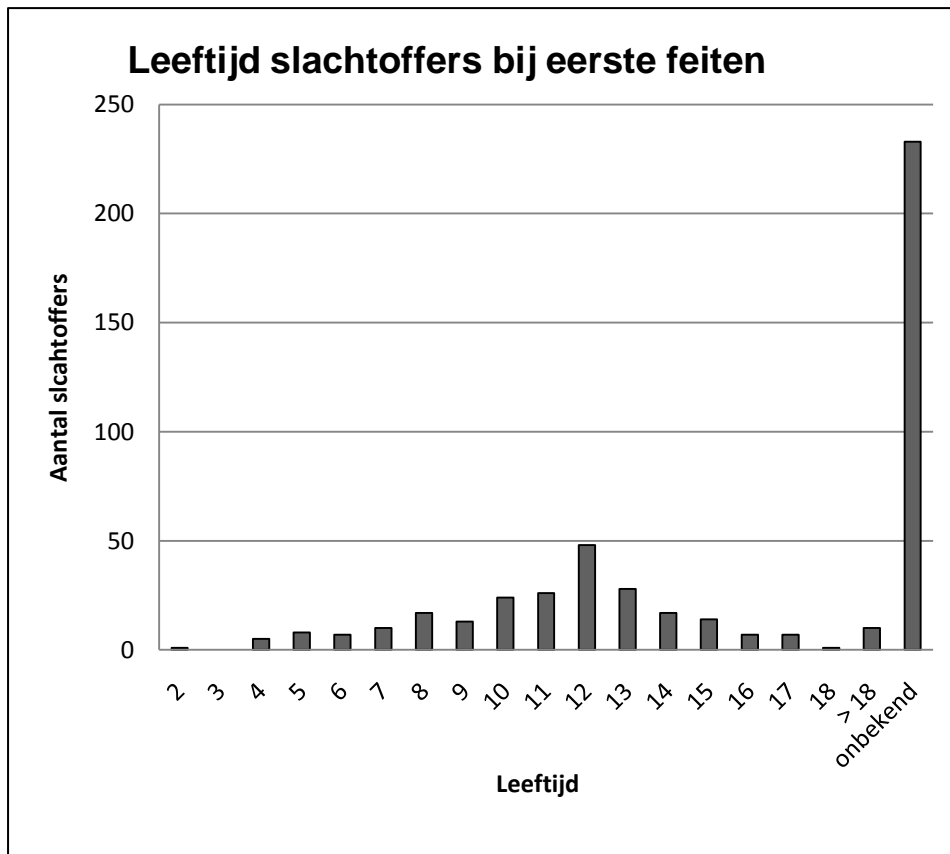
Actuele leeftijd slachtoffers NL vs FR in procent

percentage	FR	NL
<20	0,00	0,22
21-30	0,00	0,66
31-40	4,08	3,06
41-50	4,08	10,70
51-60	14,29	17,03
61-70	4,08	10,26
71-80	2,04	3,93
81-90	0,00	1,09
>90	0,00	0,22
niet ingeg	42,86	13,76
onbekend	28,57	39,08

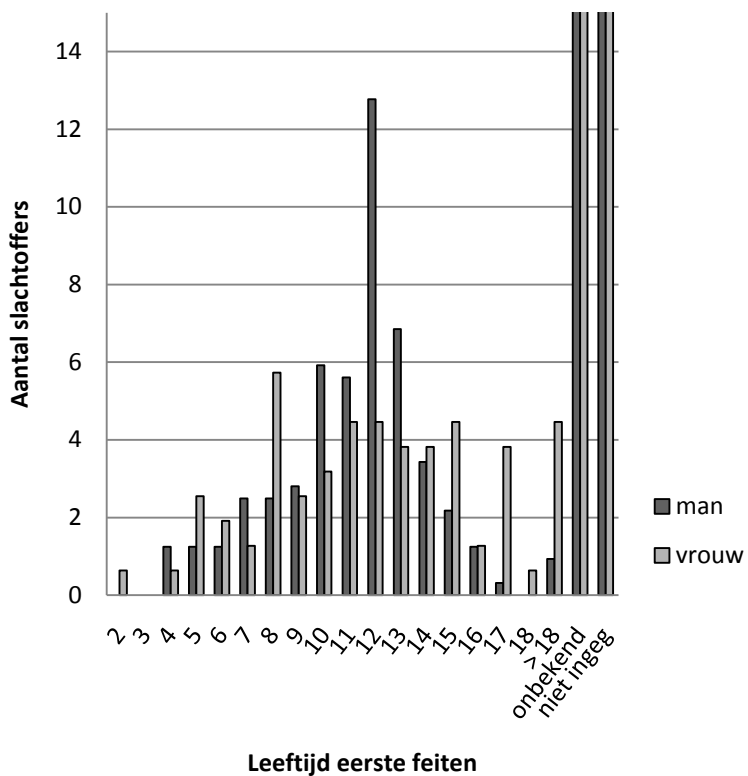
Leeftijd slachtoffer bij aanvang van seksueel misbruik

Hiervan hebben we geen gegevens bij 233 slachtoffers. Van de groep waarbij de gegevens ons bekend zijn (233 slachtoffers) is de grootste groep 12 jaar bij aanvang. Dit geldt voor 48 slachtoffers. Één slachtoffer was 2 jaar oud, vijf 4 jaar, acht 5 jaar, zeven 6 jaar, tien 7 jaar oud. Feiten starten op alle leeftijden. De groep waarbij het begint voor de leeftijd van 12 jaar is even groot als degene die daarna slachtoffer wordt. Hier ligt er een groot verschil tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers. Vrouwelijke slachtoffers hebben een ongeveer gelijkmatige spreiding over alle leeftijden. Mannen lopen een duidelijk veel hoger risico tussen 10 en 14 jaar. Het risico voor vrouwen neemt eerder toe met de leeftijd.

beginleeftijd	aantal
2	1
3	0
4	5
5	8
6	7
7	10
8	17
9	13
10	24
11	26
12	48
13	28
14	17
15	14
16	7
17	7
18	1
> 18	10
onbekend	233

Leeftijd eerste feiten- man vs vrouw uitgedrukt in procent

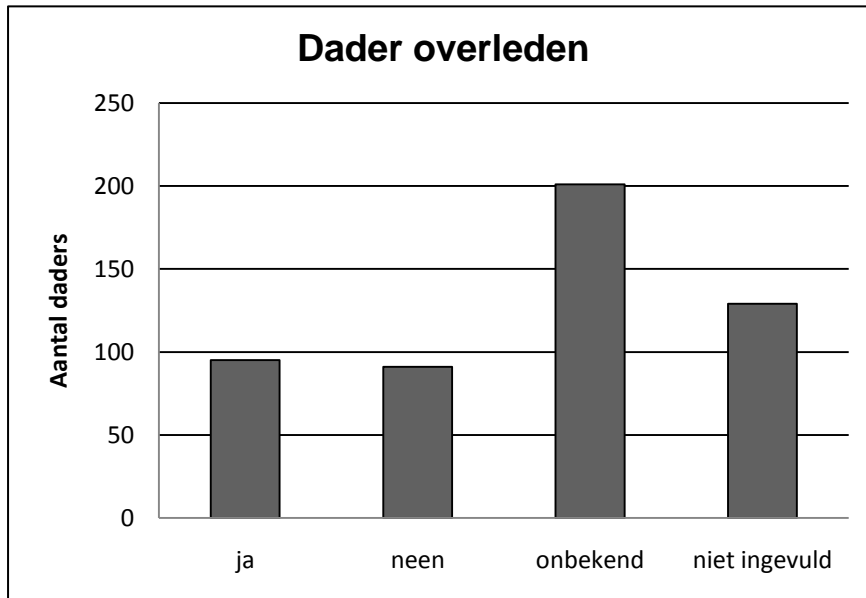

beginleeftijd	man	vrouw
2	0,00	0,64
3	0,00	0,00
4	1,25	0,64
5	1,25	2,55
6	1,25	1,91
7	2,49	1,27
8	2,49	5,73
9	2,80	2,55
10	5,92	3,18
11	5,61	4,46
12	12,77	4,46
13	6,85	3,82
14	3,43	3,82
15	2,18	4,46
16	1,25	1,27
17	0,31	3,82
18	0,00	0,64
> 18	0,93	4,46
onbekend	33,02	35,03
niet ingeg	16,20	15,29

Dader in leven/overleden

Van 320 daders waren ons te weinig gegevens bekend op basis van de informatie die ons werd overgemaakt door het slachtoffer. Op 184 daders wisten 95 slachtoffers dat de dader overleden was, of konden we dit opzoeken in registers. Het betekent dat er een grote groep daders was waarvoor in de eerste plaats opgezocht moest worden of deze nog in leven was.

Alle aangemelde daders van seksueel misbruik zijn mannen.

dader overleden	aantal
ja	95
neen	91
onbekend	201
niet ingevuld	129

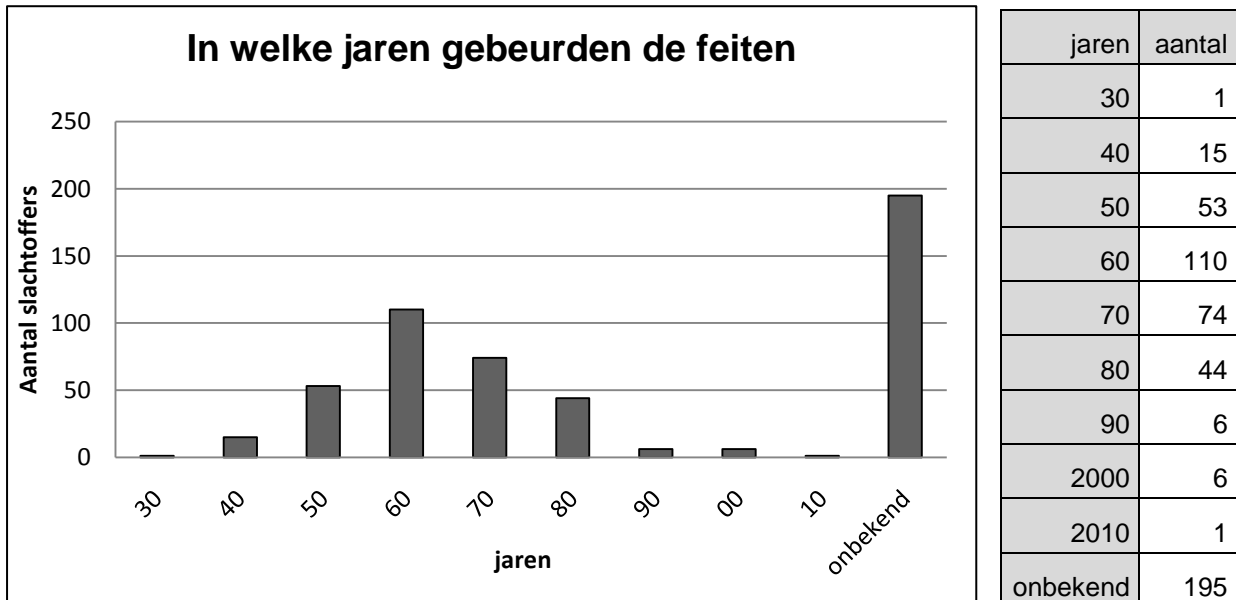
Priester/pater

Al snel bleek dat er vaak fouten zaten in de omschrijving van de pleger. Was hij priester, pater, broeder, actief of niet? Het totaal aantal plegers waarvan we konden nagaan dat ze lid zijn van een congregatie bedraagt 102. Ze zijn verspreid over 29 congregaties.

Er kan gezegd worden dat geen enkele congregatie ontsnapte aan seksueel misbruik van minderjarigen door één of meerdere van hun leden.

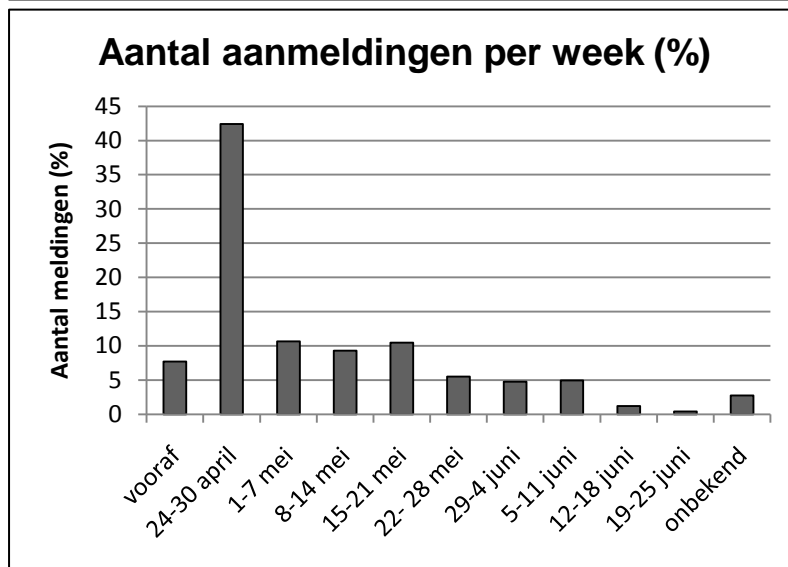
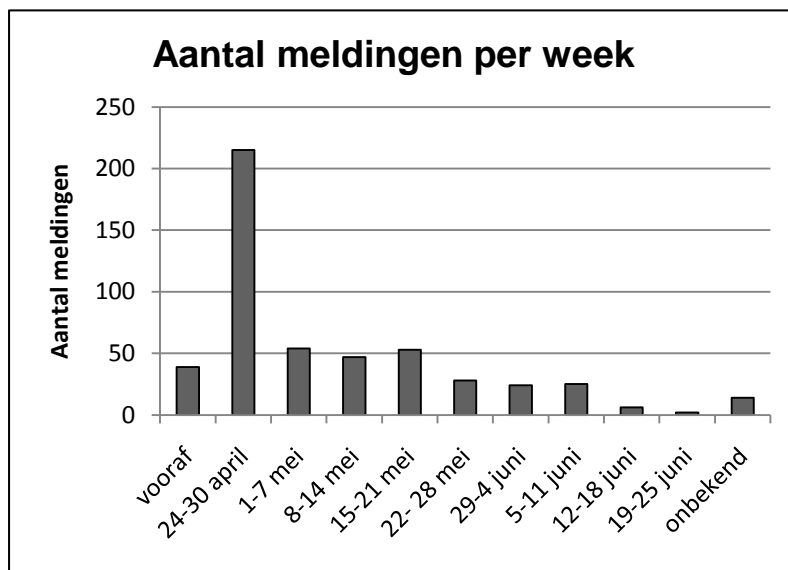
In welke jaren gebeurden de feiten

De meldingen verwijzen vooral naar feiten van misbruik in de jaren 50 tot eind tachtig. De Commissie behandelde geen enkel dossier met actuele feiten of feiten van recentere datum. Die werden verwezen naar Justitie.

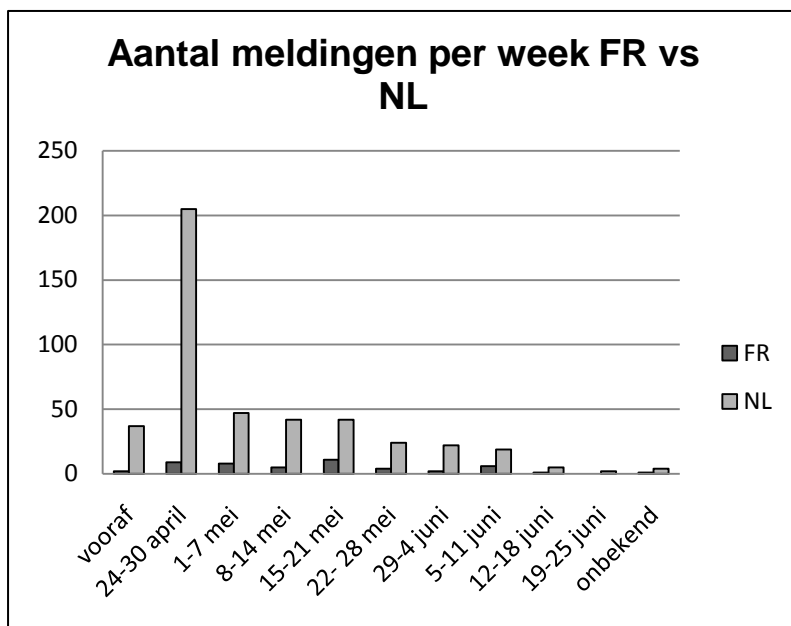

Tijdslijn van binnenkomen van de aanmeldingen

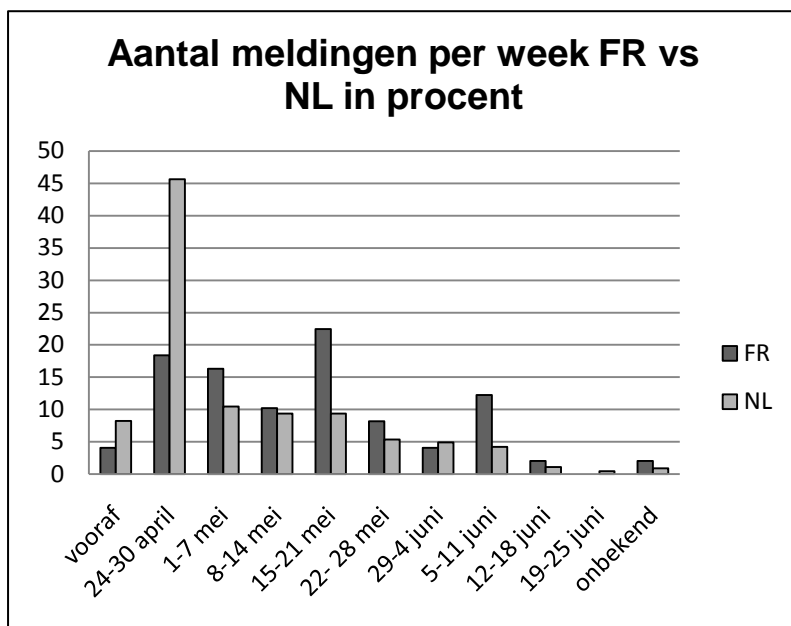
Het effect van de getuigenis van het slachtoffer van de voormalige bisschop Vangheluwe was duidelijk: tussen 24 en 30 april kwam 42% van de meldingen binnen, 215 in aantal. Vanaf de week erop viel dit terug op een kwart, een 50-tal nieuwe aanmeldingen per week. 3 weken later halveerde dit nog eens tot 25 nieuwe dossiers per week, gedurende 3 weken. In de week van 12 juni waren er nog 6 aanmeldingen, in de week van de inbeslagname waren het er 2. We menen dat het een aanwijzing is dat er redelijkerwijze kan aangenomen worden dat de groep die wenste contact te hebben met de Commissie zich in die periode grotendeels aangeboden heeft. Bij de Franstalige dossiers ligt het hoogtepunt van aanmeldingen in de week van 15 mei met 11 nieuwe meldingen. Het is de enige week die er echt bovenuit steekt. In de week van 24 april waren er 205 Nederlandstalige versus 10 Franstalige aanmeldingen.

	aantal meldingen per week	percentage
vooraf	39	7,71
24-30 april	215	42,49
1-7 mei	54	10,67
8-14 mei	47	9,29
15-21 mei	53	10,47
22- 28 mei	28	5,53
29-4 juni	24	4,74
5-11 juni	25	4,94
12-18 juni	6	1,19
19-25 juni	2	0,40
onbekend	13	2,57

aantal meldingen per week	FR	NL
vooraf	2	37
24-30 april	9	205
1-7 mei	8	47
8-14 mei	5	42
15-21 mei	11	42
22- 28 mei	4	24
29-4 juni	2	22
5-11 juni	6	19
12-18 juni	1	5
19-25 juni	0	2
onbekend	1	4

aantal meldingen per week	FR	NL
vooraf	4,08	8,24
24-30 april	18,37	45,66
1-7 mei	16,33	10,47
8-14 mei	10,20	9,35
15-21 mei	22,45	9,35
22- 28 mei	8,16	5,35
29-4 juni	4,08	4,90
5-11 juni	12,24	4,23
12-18 juni	2,04	1,11
19-25 juni	0	0,45
onbekend	2,04	0,89

Zelfmoordcijfers

Vele slachtoffers maken melding van negatieve effecten op hun gezondheid, fysiek en/of mentaal, en hun relationele leven. Wat dit precies inhield moest in de persoonlijke gesprekken verder beluisterd worden. Van één gegeven valt op hoe vaak het in de aanmeldingen opgenomen is: het hoge aantal zelfdodingen. Van 13 slachtoffers werd medegedeeld dat de betrokkene overleden was door zelfmoord, waarbij dit in verband gebracht werd met het seksueel misbruik door een geestelijke. Verder vermeldden 6 personen een zelfmoordpoging in hun schrijven aan de Commissie. Dit cijfer zou zeker hoger liggen na interviews van slachtoffers. Ten slotte vermeldt één slachtoffer zelfmoord van de partner als gevolg van het impact van het traumatisch verleden op hem en op hun relatie.

3. Adviezen

Algemeen

1. Het probleem van de verjaringstermijn in het strafrecht

Een ruime meerderheid van de brieven aan de Commissie maken melding van spijt dat er een verjaringstermijn bestaat. Ook uit de ruimere discussie over de plaats van Justitie in deze dossiers kan begrepen worden dat er in de publieke opinie heel wat stemmen opgaan om de problematiek van verjaring bij seksueel misbruik van minderjarigen te herbekijken.

Het is opvallend dat het belangrijk geacht wordt dat Justitie alle dossiers zou hebben terwijl er geen instrumenten zijn om slachtoffers ter hulp te komen zo vele jaren na de verjaring. Met de gemiddelde leeftijdsgroep bij de slachtoffers van 50 à 60 jaar is erkenning door de Kerk en maatregelen ten opzichte van de daders in de Kerk het enige wat aan het slachtoffer kan aangeboden worden.

2. Wat met andere religies en misbruik op andere plaatsen in de samenleving?

Uit literatuur en ook oa contacten met onze Nederlandse collega's komt naar voor dat het fenomeen van seksueel misbruik niet eigen is aan de Katholieke Kerk maar ook bij andere religies terug te vinden is. Inmiddels zijn in Noord-Europa meldingen bekend over Getuigen van Jehova, Joodse geloofsgemeenschap, Protestantse groepen, jongens in Moslim internaten. Moet er gewacht worden op publieke getuigenissen in elk van deze groepen voor een aanbod aan alle slachtoffers geformuleerd wordt? De Commissie kreeg ook enkele brieven van personen die slachtoffer waren van seksueel misbruik door een psychiater of therapeut, die hun beklag deden dat ze daar nergens mee terecht konden met feiten die 20, 30 jaar geleden waren. Nog anderen verwezen naar verzwegen misbruik in het leger, in topsport, of slachtoffers die in een bedrijf zich niet wensten te richten tot het interne meldpunt voor ongewenste intimiteiten omdat ze dat beschouwen als behorend tot hetzelfde nest.

De samenleving telt volwassenen die slachtoffer zijn of geweest zijn van seksueel misbruik en het gevoel hebben niet te weten waar ze daarmee terecht zouden kunnen. We menen dat de samenleving hierin een initiatief zou moeten nemen, en een duidelijke wegwijzer moet voorzien. Misschien is er een vertrouwenscentrum voor volwassenen nodig.

3. Aangezien beroepen die met minderjarigen werken steeds een risico zullen kennen voor misbruik door personeel moet de overheid blijvende alertheid aan de dag leggen. Vorming en preventie zijn nodig. De overheid moet onafhankelijk toezicht houden op de bescherming van de rechten van alle minderjarigen in afhankelijkheidsituaties.

Naar Kerk

4. De Commissie adviseert het begrip 'commissie' niet langer te gebruiken voor een toekomstig initiatief. De opmerking van slachtoffer Jan Hertogen (die zich in de media kenbaar maakte) na de inbeslagname van de dossiers dat het begrip 'Commissie' een ongelukkige keuze was, omdat het associatie oproept met onderzoek- of parlementaire commissies is achteraf gezien terecht. Zijn voorstel eerder te spreken van een centrum voor erkenning, heling, herstel en verzoening spreekt de Commissie aan. Het verduidelijkt dat de Commissie geen gerechtelijke opdracht heeft. Dit kan ook gezegd worden van het begrip "slachtoffers van seksueel misbruik" dat eigenlijk verwijst naar mensen die vandaag slachtoffer zijn en die geholpen en beschermd moeten worden op dit moment. In de literatuur wordt voor mensen die seksueel misbruik in een verder verleden meegemaakt hebben eerder het woord overlevers gebruikt. Het doet meer recht aan hun competenties, de kracht die ze hadden om in hun leven verder te gaan, en daar vaak ook vele doelstellingen te kunnen realiseren. De meeste slachtoffers hebben een beroep, hebben een relatie, een gezin. Daar waar *slachtoffers* vandaag zonder twijfel hulp van Justitie nodig hebben ter bescherming, zou de Commissie misschien beter het woord *overlevers* van seksueel misbruik in de pastorale relatie gebruikt hebben om duidelijker te maken tot welke groep ze zich richt. Met feiten die gemiddeld 20-30 jaar geleden zijn doet dit woord recht aan hun kracht. Bovendien roept het woord overlever ook meer respect op dat iedereen moet hebben voor de eigen kracht van deze mensen om met hun verhaal naar boven te

komen, en dus ook voor hun rechten om betrokken te worden bij de verdere besluiten van wat er dan met hun verhaal moet gebeuren. Iemand erkennen als overlever is al een vorm van erkenning.

5. De Commissie was gestart met een contact met de Nederlandse Commissie, en plande een contact in Duitsland. Het lijkt logisch dat diverse landen met dezelfde problemen geconfronteerd worden, en door samenvoeging van hun bevindingen beter onderbouwde methodiek kunnen ontwikkelen in het belang van slachtoffers en sterkere besluiten kunnen opbouwen.

6. Waarom alleen een contactpunt voor *seksueel misbruik* in de pastorale relatie?

Het is opvallend dat in de 475 meldingen er geen enkele zit van seksueel misbruik door vrouwelijke religieuzen. Er namen wel enkele mannen en vrouwen contact met de Commissie om protest aan te tekenen tegen het feit dat we ons enkel richten tegen seksueel misbruik in de Kerk en dus zij die slachtoffer waren van ernstig emotioneel en fysiek geweld geen erkenning en zorg krijgen. Zij die hierover contact namen waren slachtoffers van zusters en priesters. De Commissie meent dat het inderdaad beter zou zijn te spreken van een contactpunt voor overlevenden van geweldervaringen van fysieke, emotionele of seksuele aard in de pastorale relatie.

7. Naast de aandacht die in de eerste plaats moet gaan naar de hulp aan slachtoffers van misbruik in de Kerk is er veel meer aandacht nodig voor de situatie van de partners. Dit zou in een toekomstig initiatief een punt van aandacht moeten worden in het werk. Het betekent dat initiatieven nodig zijn om pastorale hulpverlening en traumahulpverlening beschikbaar te stellen.

8. De oproep van Mgr. Leonard dat plegers met de Commissie contact zouden opnemen hadden geen enkel effect. De Kerk zou nog uitdrukkelijker plegers kunnen oproepen zich zelf aan te melden bij een toekomstig initiatief. Dit zou een deel van de pijnlijke taak van slachtoffers om zelf als eerste de feiten te bespreken kunnen verlichten. De Kerk zou ernstigere straffen moeten/kunnen voorzien voor wie zich niet spontaan meldt en nadien pas door melding van slachtoffers in beeld komt.

9. De Commissie stelde vast dat er geen initiatief bestaat voor deskundig onderzoek en behandeling van plegers in de kerk. Dit is een ernstig tekort. Samenwerking met andere disciplines, overheden en misschien zelfs andere landen kan hier misschien een antwoord helpen ontwikkelen.

10. De Commissie adviseert de Kerk slachtoffers een aanwijsbare plaats te geven. Verschillende voorstellen werden geopperd: een dag voor slachtoffers van de kerk, een plaats voor herinnering & gebed. De Kerk zou binnen haar eigen rituelen plaats moeten maken voor dit thema.

11. Een solidariteitsfonds voor slachtoffers: de Commissie pleit voor het responsabiliseren van plegers, oa door hen te laten bijdragen aan een fonds waaruit middelen kunnen geput worden voor wie therapie of andere hulp heeft.

12. De Commissie bepleit een meer gerichte opleiding en bezinning over de problematiek van seksueel misbruik voor allen die verantwoordelijkheid dragen en zullen dragen in de Kerk.

13. De Kerk moet zich uitdrukkelijker bezinnen over de interne mechanismen die het risico op misbruik van macht vergroten, hoe zij hierin preventief kan optreden, transparantie brengen, en de relationele bekwaamheid en empathie van geestelijken versterken. Begeleiding van geestelijken moet voorzien worden, waarin voor dergelijke thema's aandacht bestaat, die actief besproken worden en waar vroegtijdig professioneel deskundigheid ingeroepen wordt.

14. Een Commissie heeft nood aan een duidelijk werkkader: locatie, personeel en werkmiddelen. De golf meldingen die de Commissie overspoelde plaatste ons voor heel wat praktische problemen die vaak met veel vrijwillige inzet opgelost werden. Dit kan in de toekomst beter. Ook voor het contactpunt is voltijdse bezetting nodig, waarbij op voldoende medewerkers beroep kan gedaan worden die elkaar kunnen afwisselen.

15. De Commissie heeft na de in beslagname zelf geen beroep gedaan op een juridische procedure. De commissieleden zagen daarin geen oplossing voor het wantrouwen. Een gerechtelijk onderzoek van haar activiteiten zal bevestigen dat de Commissie gewetensvol werkte, en de afspraken met Justitie correct gevolgd heeft binnen de beperkte tijd dat ze actief kon zijn. Opdat de rechten van slachtoffers in de dossiers van de Commissie toch beschermd zouden worden en er werk gemaakt wordt van een constructief model op langere termijn, dient de Commissie het huidig verslag in bij de Hoge Raad voor de Justitie. De Hoge Raad, opgericht na de zaak Dutroux, moet een brugfunctie zijn naar de burger, naar de magistratuur en naar de politieke wereld om op die manier het vertrouwen in Justitie te herstellen. Wij menen dat het, naast de Kerk en de slachtoffers een belangrijke partner kan zijn om het respect voor de rechtzoekenden te waarborgen. Peter Adriaenssens zal het verslag overmaken aan de voorzitter van de Hoge Raad voor de Justitie, de heer Cottyn.

16. Wat na deze Commissie?

(i) Indien bepaalde dossiers of de totaliteit ervan zou teruggegeven worden, adviseren wij deze verzegeld te bewaren op een neutrale onafhankelijke plaats. En dit tot er duidelijkheid is welk initiatief in de toekomst de zorg hiervoor zal opnemen.

(ii) De Commissie adviseert geen gewone doorstart te organiseren van de huidige commissievorm. Wij menen dat, naast bepaalde uitersten, er toch een vorm van consensus te vinden is in de opmerkingen over de werking van de Commissie. Wij denken dat het belangrijk is dat hier gehoor aan gegeven wordt en een betere werkvorm ontwikkeld wordt. Daarbij denken wij aan:

- De Commissie blijft overtuigd dat slachtoffers scrupuleus gerespecteerd moeten worden in hun vrijheid zelf de beste weg te bepalen die kan bijdragen tot hun herstel. Het aanbod dat ze daarbij krijgen moet breed zijn, en zowel pastorale zorg, hulpverlening als samenwerking met Justitie inhouden. Maar de wijze waarop de afspraken met Justitie vorm kregen en hoe ze toegepast werden bleek onvoldoende transparant om het vertrouwen van de publieke opinie te hebben. De indruk werd gewekt dat de Commissie zelf rechter kon spelen doordat ze zelf de toepassing controleerde van de afspraken met Justitie. Hieraan moet aandacht gegeven worden in een volgend initiatief. Zou een observator vanuit Justitie de werkzaamheden van de Commissie kunnen volgen, om te waken over de juiste toepassing van de rechtsregels en afspraken met Justitie? Hier zijn ongetwijfeld meerdere oplossingen te vinden, dat zou eerst beantwoord moeten worden voor men verder gaat.
- De wijze waarop het werk van de Commissie terecht kwam in een debat over de relatie tussen Justitie en zorg, tussen Justitie, staat en kerk, toont aan dat dit het onderwerp moet zijn van nieuwe besprekingen tussen deze partijen om een toekomstig initiatief niet meteen op dezelfde manier te laten vastlopen. Slachtoffers hebben recht op veiligheid als ze hun verhaal brengen, en op transparantie wat er met hun getuigenis of documenten kan gebeuren. Misschien moet binnen Justitie een duidelijker meldpunt komen voor die slachtoffers die zich rechtstreeks tot hen willen wenden.
- De slachtoffers van seksueel misbruik in de Kerk zijn geen homogene groep. Voortdurend zegt iemand in de media of als persoonlijk betrokkene dat 'de slachtoffers' een bepaald standpunt hebben, wat nadien door een ander anders geformuleerd wordt. Er bestaat geen vertegenwoordiging van slachtoffers in ons land. Er dreigen diverse groepen te ontstaan die op uiteenlopende wijze het belang van slachtoffers willen vertolken. Het zou beter zijn mocht de Kerk zich inspannen bij te dragen tot eenheid, door de slachtoffers een forum te bieden dat in interactie staat met een toekomstig initiatief. Misschien kan hier ook gedacht worden aan observatoren, vertegenwoordigers van slachtoffers uit enkele van de nu aanwezige groepen zoals Mensenrechten in de Kerk, onafhankelijke slachtoffers, groepen die via internet met elkaar communiceren op een meer anonieme basis. De boodschap dat men bij wil dragen tot herstel van alle slachtoffers vereist een plaats voor hen in het organigram van een toekomstig initiatief.
- De Commissie heeft erg gewaardeerd dat de Vlaamse minister van Welzijn Vandeuren meteen na de in beslagname een initiatief lanceerde om aan de slachtoffers hulpverlening aan te bieden zodat zij niet in de kou zouden staan. Dit roept de vraag op of het mogelijk zou zijn dat de gemeenschappen de slachtoffers zouden bijstaan, een meldpunt aanbieden, beluisteren. De vraag en verwachting van het slachtoffer zou uitgeklaard kunnen worden. Het

slachtoffer zou dan ondersteund contact kunnen nemen met een initiatief van de Kerk, dat zich dan niet in de eerste plaats richt op onthaal van getuigenissen van slachtoffers, maar eerder op een aanbod van hulpverlening die haar eigen is (pastorale hulpverlening) en anderzijds voor wat de problematiek van de pleger betreft langs de kerkelijke rechtbank bemiddeling te organiseren, erkenning te faciliteren, en interne rechtspleging toe te passen.

- Tot slot willen de commissieleden beklemtonen dat zij overtuigd blijven dat een kerkelijk initiatief naar slachtoffers en plegers nodig blijft. De enorme groep slachtoffer-getuigen die zich tot de Commissie gericht hebben, is een duidelijk teken dat – naast het maatschappelijke – het voor deze slachtoffers een rol speelt in hun kansen op verwerking dat zij zien, vaststellen dat de Kerk het thema niet ontwijkt, doelgericht aanpakt en menselijk, kwetsbaar wil tonen hoe zij haar geloofsethiek in praktijk omzet.

Daarom wensen de commissieleden bij het slot van dit verslag meer moed toe aan Bisschoppen, Oversten en Aartsbisschop, zich te tonen aan gelovigen en publiek zoals de commissieleden in verschillende gesprekken hen hebben horen spreken, zoeken, handelen. De radicale inbeslagname heeft een veranderingsproces geknakt. De slachtoffers verwachten en verdienen een moedige Kerk die niet vreest het kwetsbare te ontmoeten, te erkennen, mee te werken aan rechtvaardige antwoorden, de geschiedenis een plek te geven waar ze niet meer vergeten kan worden.